

13. Teurastamoa ja elintarvikekeskusta koskevat asiat

Teurastamo

Teurastusosaston käyttö- ja tarkastusmaksujen tarkistaminen. Muuttaen v. 1953 (ks. s. 78) tekemäänsä päätöstä kaupunginvaltuusto päätti korottaa teurastusosaston käyttö- ja tarkastusmaksut teurastamolautakunnan ehdotuksen mukaisesti. Päätös alistettiin lääninhallituksen vahvistettavaksi (3. 12. 922 §, v:n 1959 kun. as. kok. n:o 31).

Kalaturkkukaupan järjestämistä koskeva vt Haran aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (26. 3. 329 §).

Elintarvikekeskus

Kaluston uusiminen. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten kuuluvista kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettiin 10.65 mmk elintarvikekeskuksen matalapainehöyrykattiloiden uusimista varten (7. 5. 434 §, 18. 6. 555 §).

Juurikasvarasto. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatimat Herttoniemen teollisuuskortteliin n:o 43062 rakennettavan juurikasvaraston pääpiirustukset. Samalla myönnettiin yleisten töiden lautakunnalle oikeus ylittää tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan ko. tarkoitusta varten merkittyä määrärahaa enintään 18.5 mmk rakennustöiden loppuun suorittamista varten pääpiirustusten mukaisesti (12. 2. 144 §, 19. 11. 877 §).

14. Teollisuuslaitoksia koskevat asiat

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosastoon päätettiin perustaa 28. palkkaluokkaan ja III kielitaitoluokkaan kuuluva toimistopäällikön virka 1. 4. lukien (26. 2. 202 §).

Vesilaitos

Viranhaltijat. Pitkälukien vedenpuhdistuslaitosta varten päätettiin perustaa seuraavat uudet virat (palkkaluokka ja kielitaitoluokka on merkitty sulkuihin viran nimikkeen jälkeen): 1. 1. 1959 lukien käyttökemistin virka (32, IV), jonka haltijalta vaaditaan yliopistossa suoritettu loppututkinto, pääaineena kemia, tai Teknillisen Korkeakoulun kemian osastossa suoritettu diplomi-insinöörin tutkinto; laborantin virka (19, V), jonka haltijalta vaaditaan alan käytännöllistä kokemusta; konemestarin virka (26, V), jonka haltijalta vaaditaan teknillisen koulun koneosastolla suoritettu konemestarin tutkinto; sähkömestarin virka (25, V), jonka haltijalta vaaditaan teknillisen koulun sähköosastolla suoritettu sähkötekniikan tutkinto; 10 koneenhoitajan virkaa (18, V), joiden haltijoilta vaaditaan alikonemestarin kirja. Lisäksi päätettiin Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksen neljä 22. palkkaluokkaan kuuluvaa, Pitkälukien vedenpuhdistuslaitokseen siirrettävää konemestarin virkaa muuttaa vuoromestarin viroiksi, joiden pätevyysvaatimuksena on teknillisen koulun koneosastolla suoritettu konemestarin tai konetekniikan tutkinto ja V kielitaitoluokan mukainen kielitaito sekä siirtää nämä virat 1. 1. 1959 lukien 24. palkkaluokkaan. Samasta ajankohdasta lukien päätettiin muuttaa Vanhankaupungin vedenpuhdistuslaitoksen kaksi 17. palkkaluokkaan kuuluvaa, Pitkälukien laitokseen siirrettävää koneenhoitajan virkaa 18. palkkaluokkaan kuuluviksi koneenhoitajan viroiksi, joiden pätevyysvaatimuksena on alikonemestarin kirja ja V kielitaitoluokan mukainen kielitaito (24. 9. 729 §).

Edelleen päätettiin 27. palkkaluokkaan kuuluva osastopäällikön virka muuttaa hankintapäällikön viraksi, jonka pätevyysvaatimuksena on diplomi-insinöörin tutkinto. Virka päätettiin em. ajankohdasta lukien siirtää 30. palkkaluokkaan (24. 9. 728 §).

Vedenkulutusmaksujen korottaminen. Kaupunginvaltuuston v. 1936 vahvistaman vesilaitoksen taksan mukaiset vesimaksut päätettiin korottaa teollisuuslaitosten lautakunnan esityksen mukaisesti. Muut ko. taksan mukaan laskettavat maksut päätettiin korottaa 11-kertaiseksi 29. 4. 1936 vahvistettuihin maksuihin verrattuna. Korotettua taksaa päätettiin veden hinnan osalta soveltaa siihen kulutukseen, joka alkaa kertomusvuoden vii-

meisen neljänneksen mittarien lukemisen jälkeen ja muiden maksujen osalta 1. 1. 1959 lukien (18. 6. 573 §, kunn. as. kok. n:o 96 §).

Eräistä tarkastustehtävistä perittävien maksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti korottaa kaupungissa rakennettavia yksityisiä viemärijohtoja koskevien piirustusten ja niiden mukaan rakennettavien viemärijohtojen tarkastuskustannuksista vesilaitokselle suoritettavat toimitusmaksut (26. 3. 317 §, kunn. as. kok. n:o 187).

Kaluston hankinnat. V:n 1957 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Vesilaitos kuuluvista kaluston hankintamäärärahoista saatiin käyttää 12 352 346 mk ja kertomusvuoden em. pääluokkaan ja lukuun kuuluvista määrärahoista Pitkäkösken painejohdon rakentaminen Etelä-Kaarelasta Pitkäköskelle enintään 4.2 mmk nosturiauton hankkimista varten vesilaitokselle (6. 8. 616 §).

Lisäveden hankkimista koskevat tutkimukset. Kaupunginvaltuusto oikeutti vesilaitoksen käyttämään Vantaanjoen säännöstelyn maastotöitä varten merkitystä määrärahasta 5 mmk Hiidenvettä koskevan suunnitelman edellyttämiin tutkimustöihin ja 1 mmk Pitkäkösken-Vanhankaupungin raakavesitunnelin tutkimustöitä varten talousarvion perusteista poiketen (12. 3. 266 §).

Ilmalan vesisäiliörakennuksen välikerrostilojen kunnostamista varten saatiin käyttää seuraavia määrärahoja: 3 mmk v:n 1956 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Vesilaitos, uuden vesijohdon rakentamiseen Sahaajankadun korttelin Vk 43071 kohdalta Herttoniementielle varatusta määrärahasta v:n 1957 talousarvion vastaavaan pääluokkaan ja lukuun uusien vesijohtojen rakentamiseen Pitäjänmäen pohjoiselle teollisuusalueelle varatusta määrärahasta 8 mmk ja kertomusvuoden talousarvioon uusien vesijohtojen rakentamiseen Etelä-Kaarelan kerrostaloalueelle varatusta määrärahasta 15 mmk (18. 6. 566 §).

Lauttasaaren vesisäiliö. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatiman, 30. 1. päivätyen Lauttasaaren vesisäiliön pääpiirustuksen ja oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään piirustukseen myöhemmin mahdollisesti tarpeelliseksi osoittautuvat pienehköt muutokset (26. 3. 318 §).

Vesikysymyksen tutkimista koskevan toimikunnan asettamiseksi olivat vt Juthas ym. tehneet v. 1957 (ks. s. 103) aloitteen, jossa huomautettiin siitä vaarasta, joka uhkaa kaupunkilaisten terveyttä, jos likavedet jatkuvasti johdetaan avo-ojiin ja kylpyrannoille, kuten tapahtuu esim. Lauttasaaressa. Myöskin Vantaan vettä on moitittu. Asian parantamiseksi olivat aloitteentekijät ehdottaneet yhtenäisen suunnitelman laatimista, jolloin olisi tutkittava vesikysymys kokonaisuudessaan ja otettava huomioon kaupungin vesihuolto ja vedenpuhdistus. Aloitteen johdosta oli teollisuuslaitosten lautakunta lähettänyt raakavedensaannin turvaamista koskevan vesilaitoksen muistion. Sen ohessa lautakunta oli huomauttanut, että Pitkäkösken vedenottamon valmistumisen jälkeen ei Vantaan alajuoksua Keravanjoen laskukohdasta alaspäin enää käytettäisi vesilaitoksen tarpeisiin. Edelleen lautakunta oli puoltanut veden laadun jatkuvaa tutkimista, jolloin ao. viranomaisten olisi huolehdittava siitä, että vastaisia suunnitelmia laadittaessa ja hyväksyttyäessä ei jätettäisi viemäri-vesiä sallittaisi laskea puhdistamattomina Vantaaseen. Myöskin jätteiden käsittelyä olisi valvottava ja ehkäistävä niiden huuhoutuminen Vantaaseen. Kaupunginhallituksen asiamiestoimiston tehtäväksi olisi annettava selvityksen hankkiminen niistä laeista, asetuksista ja säädöksistä, joihin vedoten kaupungilla olisi mahdollisuus valvoa, että myös muiden kuntien alueella toteutettaisiin Vantaanjoen vesistöalueen vesien ao. suojatoimenpiteet. Lautakunta ei pitänyt ehdotetun toimikunnan asettamista tarkoituksenmukaisena. Sen sijaan olisi välttämätöntä kiireellisesti määrätä sellaiset lainsäädännölliset toimenpiteet, joilla ennakolta estettäisiin juomavedeksi tarkoitettun veden saastuttaminen. Yleisten töiden lautakunta oli lausunnossaan todennut, että rantavesien likaantumiseen oli kiinnitetty huomiota jo v:sta 1910 lähtien ja oli asiasta laadittu erilaisia selvityksiä mm. v. 1923, 1927, 1933 ja 1938. Rakennusviraston v. 1927 esittämän Kanta-kaupungin jätevedenkäsittelysuunnitelman (kvston pain. asiak. n:o 6/1928, 12/1931) mukaisesti on rakennettu Kyläsaaren ja Rajasaaren likavedenpuhdistamoiden I rakennusvaiheet, Savilan pumppaamo sekä suuri osa Tervasaaren ja Merisataman puhdistamoiden kokoojaviemäreistä. Rajasaaren puhdistamon laajennustyöt olivat parhaillaan käynnissä. Esikaupunkialueiden jätevesien käsittelyn yleissuunnitelma oli esitetty kaupunginvaltuustolle v. 1938 ja oli se jo osaksi toteutettu. Lauttasaaren viemärien rakennuskustannusten korvaamisperusteita koskevan kiistan selvittyä voitiin tilapäisjärjestelyjen aiheuttamat

epäkohdat korjata rakentamalla viemärit ja puhdistamo. Vanhankaupungin puhdistamon kokoojajohtoja varten oli kertomusvuoden talousarvion merkitty 75 mmk. Ko. puhdistamon ja sen kokoojajohtojen valmistuttua voitaisiin suurin osa Vantaaseen laskevista jätevesistä johtaa siihen. Kun eräiden kaupungin rajan lähellä olevien asutusalueiden liittäminen Herttoniemen ja Viikin keskuspuhdistamoihin aiheuttaisi varsin suuria kustannuksia, oli lautakunta ehdottanut paikallisten puhdistamoiden perustamista yhteistoiminnassa Helsingin maalaiskunnan kanssa (khn mtö n:o 17/1957). Edelleen lautakunta oli ehdottanut, että Vantaan veden suojelemiseksi perustettaisiin yhdistys, jonka jäseniksi koetettaisiin saada Vantaan valuma-alueen kunnat ja huomattavimmat teollisuuslaitokset. Koska Helsingin alueen jätevesien käsittelystä oli jo olemassa yleissuunnitelma, ei yleisten töiden lautakuntakaan puoltanut toimikunnan asettamista. Kaupunginhallitus oli yhtynyt em. lautakuntien kantaan ja ilmoittanut antavansa asiameiestoimiston tehtäväksi selvittää lainsäädännön kaupungille suomat mahdollisuudet sekä Vantaan vesistön että Hiidenveden suojaamiseksi. Myös em. vesistöjen veden laatua koskevia tutkimuksia oli tarkoitus nopeuttaa ja tehostaa. Toistaiseksi kaupunginhallitus ei puoltanut vesien suojeluyhdistyksen perustamista. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (12. 3. 264 §).

Seuraavat aloitteet päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi:

vt Ehrnroothin aloite toimenpiteisiin ryhtymiseksi hyvän ruoka- ja juomaveden hankkimiseksi Helsingin vedenkuluttajille (22. 1. 75 §) ja

vt Katajavuoren aloite saastutetun vesijohtoveden laadun parantamiseksi sekä veden saastumisen ehkäisemiseksi (12. 2. 165 §).

S ä h k ö l a i t o s

Viranhaltijat. Kaupunginvaltuusto päätti perustaa sähkölaitokseen seuraavat uudet virat, joiden palkkaluokka ja kielitaitoluokka on merkitty sulkuihin viran nimikkeen jälkeen: 1. 7. 1958 lukien insinöörin virka (32, III), neljä korjausmestarin virkaa (25, V), kaksi korjausmestarin virkaa (24, V), insinöörin virka (29, IV) sekä 1. 1. 1959 lukien neljä sähkömestarin virkaa (22, V). Samalla kaupunginvaltuusto päätti lakkauttaa sähkölaitoksen seuraavat virat heti niiden tultua avoimiksi: kolme asemapäivystäjän virkaa (21), apuasemapäivystäjän virka (17) ja talonmies-lämmittäjän virka (13) 1. 1. 1959 lukien. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti muuttaa ko. laitoksen ylikattilamestarin viran ylikonemestarin viraksi ja kattilayliasentajan viran korjausmestarin viraksi (15. 1. 50 §, 7. 5. 391 §, 19. 11. 869 §).

Sähköjohdon rakentaminen välille Tammisto—Pitäjänmäki. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1951 (ks. s. 89) tekemäänsä päätöstä ja oikeuttaa kaupunginhallituksen päättämään lopullisen sopimuksen tekemisestä 110 kV kaksoisjohdon rakentamiseksi Imatran Voima Oy:n Tammiston muuntoasemalta Pitkälän ja Malminkartanon kautta sähkölaitoksen Pitäjänmäen muuntoasemalle siten, että Imatran Voima Oy. ja kaupunki tulevat yhteisesti omistamaan johto-osan Tammisto—Malminkartano ja kaupunki yksin johto-osan Malminkartano—Pitäjänmäki sekä

kehottaa kaupunginhallitusta myöntämään käytettävissään olevista varoista tarvittavan määrärahan korvauksen suorittamiseksi Imatran Voima Oy:lle entisen Helsinki—Virkkala 110 kV johdon johtoaukean käyttöoikeuden luovuttamisesta takaisin kaupungille (7. 5. 415 §).

Suurjännite- ja valvontaverkkojen rakentaminen ym. Edelleen kaupunginvaltuusto päätti, että v:n 1955 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan ao. tilille Kruununhaan aseman koneistoja varten merkitystä määrärahasta jäljellä olevat 23 336 899 mk saatiin käyttää suurjännite- ja valvontaverkkojen rakentamista varten ja että kertomusvuoden talousarvion vastaavalta tililtä Kuluttajalaitteet merkitystä määrärahasta saatiin 15 mmk:n suuruisen osa käyttää ulkovalaistuksen täydennyksiin (10. 9. 690 §).

Kertomusvuoden talousarvion vastaavien määrärahojen nimikkeelle Erityiset työt 110 kV verkkoa varten varatut 12 mmk päätettiin talousarvion perusteluista poiketen käyttää suurjänniteverkon rakentamiseen (12. 3. 267 §).

Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettiin sähkölaitok-

sen käytettäväksi 3 mmk laitoksen kaapelien siirtämistä varten Töölöntorin liikennejärjestelyn yhteydessä (29. 10. 789 §).

Herttoniemen kytkinlaitos. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatimat Herttoniemen kytkinlaitoksen pääpiirustukset sekä oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään piirustuksiin myöhemmin mahdollisesti tarpeelliseksi osoittautuvat pienehköt muutokset (7. 5. 392 §).

Asentajain keskusta varten tarvittavan kiinteistön ostaminen Toukolasta, ks. s. 56.

Salmisaaren turbogeneraattorin hankintaa koskeva välikysymys. 25. 9. olivat vt Laine ja 13 muuta valtuutettua tehneet välikysymyksen, joka koski v. 1951 tehtyä sähkölaitoksen ja Ab. de Lavals Ängturbin -nimisen yhtiön välistä Salmisaaren voimalaitokselle toimitettavaa turbogeneraattoria koskevaa hankintasopimusta, jonka mukaan ko. generaattorin olisi pitänyt olla valmiiksi asennettuna 1. 10. 1953. Välikysymyksen tekijät olivat tiedustelleet, oliko kaupunginhallitus ollut tietoinen mainitusta, useita vuosia kestäneestä viivästyisestä ja miten kaupunginhallitus sopimuksen purkaantuessa aikoi valvoa kaupungin etua sekä miten vastaisuudessa voidaan estää vastaavanlaisten tapausten uusiutumisen. Teollisuuslaitosten lautakunta oli huomauttanut, että yhtiön kanssa oli tehty sopimus edullisen tarjouksen perusteella ja Voima- ja Polttotaloudellinen Yhdistys Ekonon suosituksesta. V. 1952 oli yhtiö ilmoittanut, ettei se voisi eräiden Englannista tilattujen osien myöhästymisen takia hoitaa toimitusta ajoissa. V. 1953 oli yhtiö ilmoittanut joutuneensa samasta syystä keskeyttämään työnsä vuoden ajaksi, mutta että kone olisi käyttövalmis v:n 1955 toukokuussa. Koekäyttöjä suoritettaessa oli koneelle sattunut vaurioita ja oli se ollut kuljetettava Ruotsiin korjattavaksi. V. 1956 oli sähkölaitos ilmoittanut purkavansa hankintasopimuksen. Asiasta käytyjen uusien neuvottelujen perusteella tehtiin kuitenkin 1. 8. 1956 lisäsopimus, jonka mukaan koneen tuli olla valmiina koekäyttöä varten 1. 8. 1957. Ekonon sittemmin suoritettua vastaanottokokeita sekä koneen rakenteiden että myös hyötysuhteiden osalta, havaittiin keskimääräisen höyrynkulutuksen ylittävän sopimuksen mukaisen takuuarvon 8.6 %, jonka vuoksi Ekono oli lausunnossaan ilmoittanut, ettei toimitusta voitu suoritettujen vastaanottotarkastusten perusteella pitää hyväksyttävänä. Teollisuuslaitosten lautakunta päätti 9. 5., että kauppaa ruvettaisiin purkamaan, jolloin yhtiölle myös päätettiin ilmoittaa, että sen tulisi suorittaa takaisin kaupungin maksamat ennakkoerät hintalisineen ja korkoineen sekä kruunumääräiset sopimuksessa määritellyt myöhästymissakot. Ilmoituksen johdosta yhtiö oli tehnyt sovintotarjouksensa, jotka lautakunta kuitenkin oli hylännyt. Sen jälkeen lautakunta 19. 9. määritteli välimiesoikeudelle esitettävät vaatimukset. Kaupunginhallitus oli asian johdosta ilmoittanut, että asia oli kuulunut teollisuuslaitosten lautakunnan toimivaltaan ja koska asian hoitaminen edellytti siihen kuuluvien teknillisten seikkojen tuntemusta, ei kaupunginhallitus ollut voinut siihen puuttua ennen kuin välimiesmenettely oli käynyt aiheelliseksi. Lautakuntaan kuuluva kaupunginhallituksen edustaja oli kuitenkin läheisesti seurannut asian kehitystä ja todennut, että sen selvittämisessä oli käytetty ko. kysymyksiin perehtyneitä maan parhaita teknillisiä asiantuntijoita. Juriidisissa kysymyksissä oli käytetty asiamiestoimiston apua. Neuvottelujen ollessa vireillä ei asiaa ollut voitu esittää kaupunginvaltuustolle. Vielä kaupunginhallitus oli todennut, että kysymyksessä oli ainutlaatuinen yleisesti tunnetun toiminnan toimittaman turbogeneraattorin täydellinen epäonnistuminen, jollaista aikaisemmin ei ollut Suomessa sattunut. Tällaisessa poikkeuksellisessa tapauksessa oli ostajan vaikea suojata itseään vahingoilta, koska koneen heikkoudet olivat ilmenneet asteittain koekäyttöjä suoritettaessa. Kaupunginhallituksen vähemmistö oli ollut sitä mieltä, että kaupunginhallituksen olisi pitänyt esittää valtuustolle sopimuksen viivästyisestä aiheutuneet tappiot sekä ilmoittaa mihin toimenpiteisiin se aikoi ryhtyä uuden turbogeneraattorin tilaamiseksi. Vastaus välikysymykseen merkittiin tiedoksi (29. 10. 790 §).

15. Muut asiat

Kansalaisyhteisöt. Kaupunginvaltuusto antoi kertomusvuonna lausuntonsa 58 anomuksesta, jotka koskivat Suomen kansalaisyhteisöjen myöntämistä yhteensä 85 henkilölle. Anomukset koskivat yhtä Alankomaiden kansalaista, yhtä Amerikan Yhdysvaltain kansalaista, kolmea Ison-Britannian kansalaista, kuutta kansalaisuutta vailla olevaa, 18 Neuvostoliiton kansalaista, neljää entistä Neuvostoliiton kansalaista, seitsemää Puolan